

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ

อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

Guidelines for Paarticipatory Tourism Development of Ban Mai-Dong-Samrong in Nakham Sub-District, Simueang Mai District, Ubon Ratchathani Province

หนูช่าย กิ่งจันทร์¹, ศิวาพร พยัคฆนันท์², อัครเดช สุพรรณผ่าย³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการท่องเที่ยวบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกับผู้ใช้ข้อมูล คือ ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ชาวบ้าน และวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโดยการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านใหม่ดงสำโรงเป็นชุมชนที่มีอาชีพหลักคือการทำไร่ ทำนา ทำสวน ประชาชนมีความสามัคคีและมีความเชื่อในหลักพระพุทธศาสนา ชุมชนมีพื้นที่สภาพทางภูมิศาสตร์ที่ประกอบด้วย ภูเขา ป่าไม้ ทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยภูอานม้า รอยเกวียนโบราณซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าโบราณและความสมบูรณ์ของธรรมชาติได้สร้างน้ำตกที่มีความสวยงามซึ่งเรียกว่า “น้ำตกโบกกลี” ชุมชนบ้านใหม่ดงสำโรงประสบปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวคือสภาพของแหล่งท่องเที่ยวทรุดโทรม เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การใช้สารเคมีทางการเกษตร การทิ้งขยะ การจำหน่ายของมีนเมาในแหล่งท่องเที่ยวและปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังพบปัญหาความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนหรือนักท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการระหว่าง 3 หน่วยงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ควรดำเนินการดังนี้ 1) ชุมชนเป็นเจ้าของ ควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและการสำนึกถึงความเป็นเจ้าของ ทั้งนี้การถ่ายทอดองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์มีความสำคัญเพื่อให้คนรุ่นหลังรู้สึกหวงแหนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ ควรอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เพื่อไม่ให้เกิดความเปลี่ยนแปลง และเชื่อมโยงกับการเกษตรในพื้นที่ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและการดูแลอย่าง 3) ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ควรพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรม และการจัดกิจกรรมเพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกหวงแหนพื้นที่และสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นตัวตนของตนเอง และคำนึงถึงเอกลักษณ์ของสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น 4) ยกระดับคุณภาพชีวิต ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีการประชาสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงานรัฐและ

¹ นักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สามารถทำได้โดยการจัดให้มีเทศกาลการท่องเที่ยวประจำปี เพื่อเป็นการกระจายรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน 5) สร้างความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม ควรสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การปลูกป่าทดแทน การสร้างฝายกั้นน้ำ การรณรงค์การกำจัดขยะ 6) สร้างการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม การศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงโดยการจดบันทึกและการศึกษาโดยการองค์ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ และเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมมีความจำเป็นต้องยึดหลักความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและต้องให้ความเคารพในวัฒนธรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมนั้น 7) การมีส่วนร่วมและเกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น ควรจัดกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับจังหวัด เช่น จัดเป็นเทศกาลการท่องเที่ยวประจำปี 8) มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรม มีการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีการจัดระเบียบสถานที่ท่องเที่ยว ร้านค้า ความสะอาด และการบริการระบบสาธารณูปโภค เช่น ห้องน้ำ ถึงขยะ เป็นต้น

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม, แหล่งท่องเที่ยวบ้านใหม่ต่งสำโรง

Abstract

The objectives of this qualitative study were: 1) to study the problems related to the tourism at Ban Mai Dong Samrong in Nakham sub-district, Si Mueang Mai district, UbonRatchathani province; and 2) to study the guidelines for participatory tourism development at Ban Mai Dong Samrong. Data were collected through observations and in-depth interviews with local philosophers, community leaders, tourists, entrepreneurs, and villagers. In addition, the development guidelines were analyzed through a focused-group discussion with 8 experts.

The study revealed that: Ban Mai Dong Samrong is a community whose main occupation is farming and gardening. People are harmonious and believe in the Buddhist principles. The community's geography is covered with mountains and forests. Therefore, there are lots of tourist attractions generated from such the physical features including Phu An Ma, the Ancient Wagon Tracks (the transportation routes in the past), and BokeLueg Waterfall which generated from the integrity of nature. At the same time, Ban Mai Dong Samrong Community has experienced problems in tourism management (e.g. the deforestation, the use of agricultural chemicals, wastes, intoxication sale, continuous tourism promotion, and etc.) that lead to the deterioration of the tourist attractions. In addition, there are also problems of connection between government agencies, entrepreneurs, and people or tourists. As a result, it is necessary to develop integrated tourism among 3 agencies in order to achieve sustainable participatory development. Guidelines for participatory tourism development at Ban Mai Dong Samrong in Nakham sub-district in Si Mueang Mai District, UbonRatchathani province should be proceeded as follows. 1) The community

is the owner by creating awareness of the tourist attractions' importance and awareness of the ownership. At the same time, the transfer of historical knowledge is important for the next generation to cherish and to conserve natural resources and the environment. 2) Villagers are involved in determining directions and making decisions. The historical sites should be preserved and linked to agriculture in the area by allowing people to participate in the management and supervision of tourist sites. 3) Self-esteem should be promoted together with the preservation of cultural lifestyles and the organizing of activities to demonstrate the cultural identity of the community. This is to make people pride in their own identity and take into account the uniqueness of the local environment and culture. 4) The quality of life should be raised by promoting concrete tourism through government agencies' public relations. This can be achieved by arranging annual tourism festivals in order to distribute income and improve the quality of life of people. 5) Environment sustainability should be created by establishing a cooperation among communities, private organizations, and government organizations (e.g. reforestation, water barrier establishment, waste disposal campaign). 6) Learning between people with different culture should be created. The study of changes by taking notes and the application of management knowledge and respect to different cultures and human dignity. The management of participatory tourism is necessary to adhere to different cultures and to respect the culture and human dignity and understanding of that culture. 7) Participation and fair return to local people. Activities should be organized concretely and developed continuously in order to publicly promote as a tourist attraction at the provincial level (e.g. organized as an annual tourism festival). 8) Distributing income to the public benefit of the community. Arranging activities that are beneficial and create a fair participation. The tourism sites should have been developed to keep up with technological changes. Further, the tourist attractions, shops, cleanliness, and utility services (e.g. toilets, trash etc.) should be organized for tidiness.

Keywords: development guidelines, participatory tourism, Ban Mai Dong Samrong's tourism attractions

บทนำ

การพัฒนาประเทศในปัจจุบันเพื่อตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยการฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เชื่อมโยงพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของธุรกิจการท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และกระแสด้านความต้องการของตลาดโลก เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้ง

ส่งเสริมการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดรูปแบบใหม่ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าและขยายไปยังตลาดใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพ ดำเนินการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสมดุลและความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและเพียงพอ และบูรณาการการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งสาขาการผลิตและบริการอื่น ๆ (ไพลิน พันธุ์ สร้อยจาดุรงค์. 2555 : 14)

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของเศรษฐกิจชุมชนและสามารถเชื่อมโยงธรรมชาติศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ หรือให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนามาตรฐานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เพียงพอับความต้องการ เช่น การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกพร้อมกับดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชน ในบางภูมิภาคของประเทศไทยถือได้ว่าการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้หลักให้กับประเทศ ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่ไม่มีความรู้สึกหวงแหน ซึ่งอาจเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือการไม่เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ดังนั้นการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อการรักษาสภาพทางนิเวศวิทยาของแหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิมมากที่สุด (อุตรวงษ์ทับทิมและคณะ. 2552 : 25)

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ประกอบกับการตั้งหน่วยงานการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่ออำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวท่องเที่ยวในปัจจุบันต้องตระหนักถึงการท่องเที่ยวพร้อมกับการดูแลสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ให้มีความสมดุลทางธรรมชาติหรือความสมบูรณ์ของระบบนิเวศเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อม (สิศัก ฤทธิเนติกุลและคณะ. 2555 : 5). รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีและภูมิปัญญาเทคโนโลยีพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงจำเป็นต้องพัฒนาพร้อมกับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีเป้าหมายสูงสุดหรือผลของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้งระบบ เพื่อให้สามารถตอบสนองกระแสความต้องการและเกิดความสมดุลกับธรรมชาติหรือด้านการอนุรักษ์ และการสร้างความเข้าใจกับประชาชนด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญและความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของส่วนต่าง ๆ เช่น นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป ต้องมีจิตสำนึกและมีความตระหนักถึงคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนประชาชนในท้องถิ่นต้องได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนตนเองให้เกิดความภูมิใจและยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชน (สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, 2550) การท่องเที่ยวในประเทศไทย

ไทยโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์คุณค่าทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น และชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว จึงเป็นเหตุผลสำคัญเพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะปัจจุบันสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายและเสื่อมลงจะกลายเป็นปัญหาสาธารณสุขที่โลกกำลังเผชิญอยู่ และจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง (ทิพวรรณ พุ่มมณี, 2550 : 3)

ในขณะเดียวกันความสมบูรณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของจังหวัดอุบลราชธานีที่ตั้งอยู่ทางทิศ ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว โดยมีเทือกเขาพนมดงรักกั้นกลางระหว่างทั้งสองประเทศ พื้นที่ตามรอยตะเข็บชายแดนเกิดระบบ นิเวศที่สมบูรณ์หรือสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยว ดังที่จะกล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีที่มีการค้นพบแหล่งท่องเที่ยวมากมาย เช่น รอยเกวียนโบราณ กองหิน โบราณ แหล่งธรรมชาติที่สวยงาม ทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ห่อพอกฟ้า สุบโบราณ ถ้ำสมบัติ ภูอานม้า พิพิธภัณฑ์ ไดโนเสาร์และน้ำตกโบกโลก ที่กล่าวมานั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือร่องรอยทางอารยธรรม เช่น เส้นทางติดต่อค้าขายของชุมชนโบราณโดยใช้เกวียนเป็นพาหนะในการขนส่ง เรียกว่า “รอยเกวียนโบราณ” อยู่ห่างจากหมู่บ้าน ประมาณ 800 เมตร บริเวณตลอดเส้นทางจะพบกองหินโบราณ และมีวิวธรรมชาติที่สวยงาม พร้อมกับความสวยงามของทุ่งหญ้า รอยเกวียนโบราณเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าโดยพาหนะที่เรียกว่าเกวียน และมีภูเขาที่เกิดจาก ธรรมชาติอันสวยงามมีชื่อว่าภูอานม้า และมีน้ำตกที่เกิดจากการไหลวนของสายน้ำนับพันปีจนเกิดจนเกิดหลุม จำนวนมาก หลุมดังกล่าวมีชื่อในภาษาอีสานว่า “โบก” และชาวบ้านจึงเรียกสถานที่ดังกล่าวว่า น้ำตกโบกโลก นอกจากน้ำตกโบกโลกแล้วยังมีน้ำตกห้วยสุบ เสาเฉลียง และพื้นที่บริเวณใกล้เคียงยังพบร่องรอยของที่อยู่อาศัยของ ไดโนเสาร์โดยการพบซากโครงกระดูกและการตั้งพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ในพื้นที่ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตความเป็นมาของชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลนา คำมีส่วนร่วมในการจัดตั้งและบริหารจัดการโครงการ และประชาชนได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ป่าโคกผาส่วมขึ้น มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านธรณีวิทยาแก่ประชาชนทั่วไปและเยาวชน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการสัมพันธ ภิกรรมของกลุ่มปัญหาของพื้นที่ ต่อมาจึงเกิดแนวคิดในการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ พร้อม แบบจำลองสภาพการใช้พื้นที่ภาพรวมมีความสมบูรณ์ตามศักยภาพของพื้นที่และวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากการศึกษาเบื้องต้นผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวมีประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการ พัฒนา เช่น การสร้างจิตสำนึกในความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติหรือการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างวัฒนธรรมการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบควบคู่ กับการรณรงค์และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม บ้านใหม่ตงสำโรง ตำบล นาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี จึงมีความสำคัญเพื่อสร้างนิเวศวิทยาให้ เกิดประโยชน์การเรียนรู้และส่งเสริมศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการส่งเสริม เผยแพร่ ขยายเครือข่ายสู่ชุมชน อื่น พร้อมกับการเป็นแหล่งศึกษาดูงานของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการท่องเที่ยวบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบล นาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
2. สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เช่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในอำเภอศรีเมืองใหม่ ผู้นำชุมชน นักท่องเที่ยวและประชาชนตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสังเกตและใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก
4. วิเคราะห์แนวทางแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบล นาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 ท่าน
5. สรุป แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

สรุปผลการวิจัย

ชุมชนบ้านใหม่ต่งสำโรงขึ้นตรงกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ชุมชนดังกล่าวมีการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างต่อเนื่องและมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีซึ่งเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในชุมชนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อย่างเด่นชัด เช่น การทำลายทรัพยากรป่าไม้เพื่อเป็นพื้นที่ทำด้านการเกษตร ส่งผลให้แหล่งต้นน้ำถูกทำลายและส่วนหนึ่งการเพิ่มจำนวนประชากรทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนและเป็นสาเหตุกระบวนการมีส่วนร่วมไม่เป็นไปในทิศทางอันเดียวกันดังที่จะกล่าวถึงสภาพปัญหาของการท่องเที่ยวดังนี้

สภาพปัญหาการท่องเที่ยวบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ชุมชนบ้านใหม่ต่งสำโรงตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ท่ามกลางสภาพภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีป่าไม้ ภูเขา สายน้ำตกที่มีอายุเก่าแก่ นอกจากนั้นยังมีการค้นพบซากโครงกระดูกของไดโนเสาร์และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติได้ก่อให้เกิดสายน้ำและแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตกที่เรียกว่าโบกเล็ก ที่กล่าวมานั้นเป็นศักยภาพของชุมชนบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ดังจะได้อธิบายต่อไป

สภาพปัญหาของชุมชนหมู่บ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทเพราะประชาชนมีอาชีพในการทำการเกษตรคือ การทำไร่ ทำนา ทำสวน ประชาชนที่เป็นวัยแรงงานเดินทางเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อรับจ้างหาเงินเลี้ยงชีพ ในขณะที่การขยายตัวของชุมชนมีการขยายตัวโดยการบุกรุกที่ดินที่เป็นป่าสาธารณะเพื่อเป็นพื้นที่ทำการเกษตร จึงส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

ปัญหาด้านการคมนาคมมีการเดินทางไปมาสะดวกด้วยเส้นทางลาดยางและบางช่วงจะเป็นถนนคอนกรีต ส่วนเส้นทางการเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยวแต่เดิมเป็นเส้นทางถนนลูกรังและถนนดินตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2555 ในขณะเดียวกันความเชื่อและค่านิยมประชาชนบ้านต่งสำโรงนิยมความพุ่มเฟียย หรุหร่า มีความมั่งง่าย จึงเกิดภาวะของชุมชนเมืองออกสู่พื้นที่ชนบทหรือปัจจัยทางสังคมที่ผลักดันให้คนส่วนใหญ่เกาะกลุ่มกันเข้ามาอยู่ในพื้นที่ป่าชุมชน และปัญหาสภาพการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นสาเหตุการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะขาดการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งบางพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก มีผลทำให้ต้องแสวงหาพื้นที่ทำการเกษตรใหม่ โดยบุกรุกพื้นที่ป่าเพ็งขึ้นตามจำนวนประชากร

ปัญหาที่สำคัญที่เป็นผลจากการทำการเกษตรในพื้นที่เดิมโดยการทำนาและการทำไร่ซึ่งเป็นพืชเชิงเดี่ยวทำให้เกิดการใช้ปุ๋ยเคมีในการเกษตรย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีทำให้สามารถทำลายทรัพยากรได้เป็นจำนวนมาก ทำให้ระบบนิเวศถูกทำลายอย่างรวดเร็วคุณภาพดินเสื่อมจากสารเคมีที่ใช้ในการเกษตรและปุ๋ยเคมีในระยะเวลานาน ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สภาพปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเห็นได้ชัด เช่น การขยายตัวของชุมชนนำไปสู่การบุกรุกและถางป่าเพื่อเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ทำให้พื้นที่ป่าลดลงซึ่งเป็นผลกระทบต่อความชุ่มชื้นของธรรมชาติ โดยเฉพาะแหล่งต้นน้ำของน้ำตกโปกโลกที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของบ้านต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

รอยเกวียนโบราณ

เส้นทางรอยเกวียนโบราณ จะพบระหว่างเดินทางไปภูอานม้า โดยใช้เส้นทางลัดเลาะตามโขดหินและทางดินแดงบางช่วงค่อนข้างชัน จากการศึกษาทางธรณีวิทยาก็เชื่อว่า นั้นเป็นรอยเกวียนสมัยโบราณ ที่ลือเป็นเหล็กพอกดลงบนภูเขาที่เป็นหินทรายไปนานวันเข้าก็เกิดเป็นรอยอย่างที่เราเห็น ซึ่งปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวและประชาชนที่มีความสนใจเดินทางไปศึกษาร่องรอยของเส้นทางการค้าในอดีตและมีความเชื่อว่าเส้นทางดังกล่าวใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าตั้งแต่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมายังภาคอีสานของประเทศไทย

ภูอานม้า

ภูอานม้า ตั้งอยู่บริเวณบ้านใหม่ต่งสำโรง อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะเป็นหินทรายขนาดเล็ก ซึ่งถูกธรรมชาติกัดกร่อนจนทำให้มีรูปร่างหน้าตาเหมือนกับ "อานม้า" โดยอยู่สูงเหนือพื้นดินประมาณ 300 เมตร และตั้งอยู่กลางลานหินทรายกว้างใหญ่ ซึ่งบริเวณใกล้เคียงกันนั้นยังมีทุ่งดอกไม้ป่านานาพรรณและสิ่งที่น่าสนใจไม่แพ้กัน นั่นคือรอยเกวียนที่บดลึกลงไปบนลานหินทรายเป็นทางยาว ซึ่งแต่ละร่องรอยบ่งบอกให้เราได้รับรู้ประวัติศาสตร์อารยธรรมโบราณ

เส้นทางก่อนที่จะไปถึงภูอานม้าจะปรากฏเป็นดินแดง บางช่วงเป็นหลุมเป็นบ่อ และบางช่วงทางก็ค่อนข้างชัน รถยนต์ธรรมดาจึงอาจไม่เหมาะสำหรับการเดินทาง ภูอานม้ามีจุดเด่นอยู่ที่หินที่มีรูปร่างลักษณะคล้ายอานม้า ซึ่งเป็นก้อนหินที่โดนแดด ลม ฝน กัดเซาะจนกลายเป็นเสาหิน ที่มียอดคล้ายอานม้า ตั้งอยู่บนหน้าผาสูง อีกทั้งยังเป็นจุดชมวิวที่เมื่อมองออกไปเบื้องหน้าจะเห็นลานหินทรายปนกรวดที่ไล่เฉดสีตั้งแต่สีขาวไปจนถึงสีเทาและ มีรูปร่างต่าง ๆ ชวนให้นักท่องเที่ยวอย่างเราจินตนาการได้ไม่หยุด แต่กว่าจะปรากฏเป็นร่องรอยความสวยงามให้เรา

ได้เห็นนี้ต้องใช้เวลายาวนานร่วมหลายล้านปี นอกจากนี้ที่ภูอานม้ายังมีบรรดาดอกไม้ป่าบานสะพรั่งสวยงาม ชวนให้ถ่ายรูปได้ไม่รู้เบื่อ

จึงนับเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวอันซีนในพื้นที่อำเภอศรีเมืองใหม่ที่มีความน่าสนใจไม่น้อย เหมาะสำหรับผู้คนที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติศึกษา นอกจากนี้จะได้รับชมความสวยงามของธรรมชาติแล้ว ขณะเดียวกันก็ยังได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติเชิงธรณีศึกษา

น้ำตกโบกี้

น้ำตกโบกี้ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวชมธรรมชาติแห่งใหม่ในจังหวัดอุบลราชธานี อยู่ใกล้กับน้ำตกผาหลวงห่างกัน 21 กิโลเมตร ด้วยลักษณะของธารน้ำตกที่เป็น “โบก” หรือ “หลุม” จากการกัดเซาะของน้ำทำให้น้ำตกแห่งนี้มีน้ำขังในแอ่งในปริมาณที่สามารถลงเล่นน้ำได้ และมีความลึกเพียงพอที่จะกระโดดลงไปได้ด้วย ประมาณว่าสามพันโบกแต่มีลำธารให้เล่นน้ำได้นั้นแหละ น้ำตกโบกี้ได้รับน้ำหล่อเลี้ยงจากห้วยสูงที่ไหลมาจากภูสูง

จากการศึกษาปัญหาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านใหม่ต่งสำโรงพบว่าเป็นชุมชนที่มีศักยภาพหลายด้าน คือ ความสามัคคีของชุมชนและหน่วยงานรัฐ พร้อมทั้งมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั้งร่องรอยเส้นทางการค้าโบราณ โครงกระดูกไดโนเสาร์ เส้าเฉลียง น้ำตก ในขณะที่ด้วยกันสมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีในการพัฒนาเป็นอย่างดี

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านใหม่ต่งสำโรง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี มีหลักการสำคัญดังนี้

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ เป็นความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและการสำนึกถึงความเป็นเจ้าของ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนบ้านใหม่ต่งสำโรงเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและสัมผัสกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นเวลานาน และเข้าใจถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องการสร้าง ความตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวจึงมีความจำเป็น โดยการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน

2. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ ชุมชนบ้านใหม่ต่งสำโรงตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จึงก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โดยการตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลแหล่งท่องเที่ยวและร่วมวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว โดยการพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์วิถีชีวิตวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมเพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน เช่น การรณรงค์การปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพการจัดแสดงสินค้าในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

4. ยกระดับคุณภาพชีวิต การท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน และเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งการสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชน โดยการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับประชาชนและชุมชนต่อไป

5. สร้างความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

6. สร้างการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเป็นการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงโดยการจดบันทึกและการศึกษาโดยการองค์ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ

7. การมีส่วนร่วมและเกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญเพื่อก่อให้เกิดผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม โดยการบริหารจัดการและความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งองค์กรเอกชนและภาครัฐ

8. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรม มีการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีการจัดระเบียบสถานที่ท่องเที่ยว ร้านค้า ความสะอาด และการบริการระบบสาธารณูปโภคอื่น ๆ เช่น ห้องน้ำ ถังขยะ เป็นต้น

สรุป การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวบ้านใหม่ต่งสำโรง มีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้การจัดการกิจกรรมต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือเรียกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการร่วมมือกับสถานศึกษาใกล้เคียงที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสร้างการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

นอกจากนี้การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สำคัญควรดำเนินการดังนี้

1. ความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรทำการศึกษาถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนแม่บทส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงด้านความเป็นไปได้ในการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวและด้านการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรร่วมมือกับธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชนในการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวและกำหนดกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น การจัดโครงการปั่นจักรยานท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การจัดโครงการจิตอาสาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดโครงการพัฒนาป่าต้นน้ำ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับการศึกษาและปลูกฝังจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยแทรกการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษาและสนับสนุนให้เปิดหลักสูตรมัธยมศึกษาประจำท้องถิ่น เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวบ้านต่งสำโรงหมู่ที่ 12 ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรออกระเบียบในการควบคุมดูแลผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและนำกฎหมายมาใช้อย่างเคร่งครัด เช่น กฎระเบียบว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นหลักประกันในด้านความสงบเรียบร้อยและสุนทรียภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

2. การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ

ในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านดงสำโรงหมู่ที่ 12 ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

2.1 ผู้ประกอบการร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวและประชาชนเจ้าของท้องถิ่น ควรมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างหวงแหนในคุณค่า

2.2 ผู้ประกอบการร้านค้าบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ควรดูแลไม่ให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อการท่องเที่ยว เช่น การลดมลพิษจากการทิ้งขยะ การกำจัดของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ภาชนะบรรจุอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

2.3 ผู้ประกอบการร้านค้าควรมีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดจนให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ เพื่อลดผลกระทบที่อาจมีต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.4 ผู้ประกอบการร้านค้าควรมั่นตรวจสอบและประเมินผลเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อมภายในธุรกิจของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะระบบกำจัดขยะและน้ำเสีย

2.5 ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าและประชาชนเจ้าของท้องถิ่น ควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. ความร่วมมือของประชาชนและนักท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวและประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

3.1 นักท่องเที่ยวควรเลือกใช้บริการของร้านค้าที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือสนับสนุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม

3.2 นักท่องเที่ยวควรท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม โดยไม่ทำลายทรัพยากรทางการท่องเที่ยว พร้อมทั้งระมัดระวังพฤติกรรมที่อาจมีผลเสียต่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นนั้น ๆ

3.3 นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและข้อแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัดและควรรักษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่นั้นล่วงหน้า เพื่อจะได้ช่วยอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่การท่องเที่ยวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้

3.4 นักท่องเที่ยวควรให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการร้านค้าในท้องถิ่นในโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมท่องเที่ยวบ้านดงสำโรงหมู่ที่ 12 ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ควรได้รับความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่าง 3 องค์กรหลักคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการ และประชาชนหรือนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ต้องมีการสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายเกิดความหวงแหน ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแหล่งต้นที่เกิดให้เกิดสายน้ำของน้ำตก และเป็นสถานที่พักผ่อนอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมท่องเที่ยวบ้านดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมจำเป็นต้องมีความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่มีความใกล้ชิดกับท้องถิ่น โดยควรทำการศึกษาถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนแม่บทส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ไพรัตน์ เตชะรินทร์. 2527 : 6-7) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญเรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งรูปส่วนบุคคล กลุ่มชน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัคร รูปแบบต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกันโดยความร่วมมือกับผู้ประกอบการธุรกิจธุรกิจ การท่องเที่ยวภาคเอกชนในการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยว และกำหนดกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น การจัดโครงการปั่นจักรยานท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การจัดโครงการจิตอาสาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดโครงการพัฒนาป่าต้นน้ำ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลควรตรวจสอบระเบียบในการควบคุมดูแลผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและนำกฎหมายมาใช้ อย่างเคร่งครัด เช่น กฎระเบียบว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นหลักประกันในด้านความสงบเรียบร้อยและสุนทรียภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งหมายรวมถึงวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วย ซึ่งทั้งนี้รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอกฎระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้การเกิดการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความสมบูรณ์เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ต่งสำโรง ควรการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายให้คนในชุมชนรู้จักการสร้างสำนึกท้องถิ่น เร่งเร้าความภาคภูมิใจในความเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ประเพณีของตน รวมทั้งสามารถให้คำอธิบายกับคนนอกหรือนักท่องเที่ยวได้รับรู้และเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ความสวยงามและคุณค่า ตลอดจนการสื่อให้เห็นพัฒนาการของวัฒนธรรม จารีตประเพณีทั้งนี้เพื่อให้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเคารพต่อความเชื่อ คัดค้านและสิทธิในการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ วัฒนธรรม ประเพณี และพิธีกรรมของชุมชน เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิตที่ดี รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นาน เพิ่มพูน และเสริมสร้างไว้ให้มากที่สุดเพียงพอต่อการใช้ในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้น ต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดอย่างเหมาะสมจะสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ควรได้รับความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่าง 3 องค์กรหลักคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการ และประชาชนหรือนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ต้องมีการสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายเกิดความหวงแหน ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแหล่งต้นตอให้เกิดสายน้ำของน้ำตก และเป็นสถานที่พักผ่อนอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแบบครบวงจรบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้แก่ การนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม และการนำไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานีและแหล่งท่องเที่ยวอื่นในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะกรณี โครงสร้างสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภวารินขาราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสังคม, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กนิษฐา อู่ถาวรและคณะ. (2555). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบริเวณ อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง สาขาหนองแม่เฒ่า จังหวัดเพชรบูรณ์. เชียงใหม่ :สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2553). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. โปรแกรมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. (2550). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพลินพันธ์ สร้อยจาดุรงค์. (2555). กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ อุทยานแห่งชาติ ดอยอินทนนท์ โดยใช้คู่มือการแนะนำเชิงนิเวศ. : กรณีศึกษา นักศึกษา
- เสรี เวชบุษกร. (2538). ส่วนนันทนาการและสื่อความหมาย สำนักอุทยานแห่งชาติกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช, สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2559, จาก http://www.dnp.go.th/npo/html/Tour/Eco_Tour.html.
- สิศัก ฤทธิ์เนติกุลและคณะ. (2555). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการอยู่รอดของชุมชนชาวม้ง บ้านดอยปุ๋ย. อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุ๋ย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- อดุรงค์ทัตทิมาและคณะ. (2552). ชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมชุมชนตำบลแม่ฮื้ออำเภอป่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สำนักงานภาค).
- CeballosLascurain. (1991). ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2559, จาก <http://www.msu.ac.th>.